



МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ»

20-21 ЛЮТОГО 2025 РОКУ



м. Запоріжжя

СЕКЦІЯ 9. «МЕДИЦИНА 5Р» – НОВИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ ДЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНЬОГО

<i>Варжапетян А.С.</i> ПРИНЦИПИ МЕДИЦИНИ 5-Р ПРИ ЛІКУВАННІ ОДОНТОГЕННИХ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ	186
<i>Витюк В.Р.</i> ЯК ОСОБИСТИЙ ДОСВІД ПАЦІЄНТА ВПЛИВАЄ НА РОЗУМІННЯ ХВОРОБИ ТА ЛІКУВАННЯ?	187
<i>Ганчева О.В., Грекова Т.А., Мельникова О.В., Каджарян Є.В., Ісаченко М.І., Данукало М.В.</i> ЗАСТОСОВНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ У ТРАНСФОРМАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДО МЕДИЦИНИ 5Р	188
<i>Овчаренко Л.С., Герасімчук Т.С.</i> ПАРАДИГМА 5Р У МЕДИЦИНІ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВАКЦІНАЦІЇ	190
<i>Петріщев В.В.</i> 5Р МЕДИЦИНА: НОВА ПАРАДИГМА ВЗАЄМОВІДНОШЕНЬ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДИЦИНИ	192
<i>Серіков К.В.</i> ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СЕРЦЕВО-ЛЕГЕНЕВОЇ РЕАНІМАЦІЇ	193

СЕКЦІЯ 10. ЕКОЦИД ТА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ: БІОЛОГІЧНИЙ, МЕДИЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТИ

<i>Турос О.І., Петросян А.А., Сидоренко О.О.</i> МЕДИЧНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЯКОСТІ ПОВІТРЯ У М. ЗАПОРІЖЖІ	197
<i>Karpenko, K.</i> BIOETHICAL CONTEXT OF ECOCIDE	199
<i>Крючко Т.О., Литус С.І., Климко Д.О., Олійніченко М.О., Рубан Ю.В.</i> ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ І ЙОГО НАСЛІДКИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ	202
<i>Радіонов В.С.</i> СПАЛЮВАННЯ ВІДХОДІВ ЯК ФОРМА ЕКОЦИДУ	204
<i>Сініцина А.В., Рохман Б.М., Савчук О.І.</i> ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЕКОЦИДУ	206

СЕКЦІЯ 11. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»

<i>Ковтун Н.М., Ковтун Ю.В.</i> ВІДЧУЖЕННЯ ВІД ПРОФЕСІЇ І ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ	211
<i>Гейченко К.І.</i> ПРОБЛЕМА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ «ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ» У СИСТЕМІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМЦІВ	212
<i>Кравченко Ю.В., Гнатенко С.А.</i> СИНДРОМ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ, СИМПТОМИ ТА СПОСОБИ ПОДАЛАННЯ	214
<i>Крючко Т.О., Литус С.І., Щербак В.В., Олійніченко М.О., Рубан Ю.В.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФІЛАКТИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	217
<i>Савченко Д.С.</i> ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ УКРАЇНИ: ФІЛОСОФСЬКІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ	219
<i>Regel E.</i> NAVIGATING THE ETHICAL BATTLEFIELD: ADDRESSING MORAL DISTRESS, MORAL INJURY AND BURNOUT IN HEALTHCARE PROVIDERS DURING TIMES OF WAR	223
<i>Strzqdała, A.</i> POST-TRAUMATIC GROWTH AMONG HEALTHCARE WORKERS: EMPIRICAL STUDIES AND THEORETICAL MODEL	225
<i>Хоролец О.В.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ЛІКАРІВ. ПРИЧИНИ, ПРОЯВИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	224

[2]. Навіть в умовах демографічної кризи і війни ці дані є надзвичайно загрозливими, адже система освіти, насамперед середньої, залишається чи не єдиним фактором, який дасть можливість Україні у майбутньому вийти з пастки післявоєнної бідності і деградації. В іншому випадку наша держава має усі шанси і далі скочуватись до рівня найбільш відсталих країн «четвертого світу».

Якими ж є чинники відчуження педагогів в Україні від професії та їх професійного вигорання? До них, згідно з означеним опитуванням, належить, насамперед, вкрай низька оплата праці вчителя. В Україні, зокрема, найнижча оплата праці молодого вчителя в Європі, на рівні 190 доларів на місяць. Іншим фактором професійного відчуження є високе робоче навантаження, яке засвідчили 59 % опитаних. 94 % вчителів вказали на бюрократизованість їх роботи постійними звітами, непотрібною документацією, конкурсами, олімпіадами, які часто не мають жодного сенсу і відволікають від реальної роботи з дітьми. 80% вчителів також засвідчили, що не відчувають поваги до їх роботи в суспільстві [2]. Водночас відповідаючи на питання, що їх утримує в професії вчителя, 81% респондентів вказали, що це дружні стосунки учнями, 79 % – відносини з колегами, 74 % – відносини з адміністрацією та керівництвом школи [2]. Окрім цього, опитані респонденти-вчителі засвідчили свою відкритість до отримання нових знань, підвищення кваліфікації, прагнення опанувати або вдосконалити іноземну мову.

Загалом, можна констатувати, що ключовими причинами відчуження від професії вчителя в сучасних українських реаліях є причини, пов'язані з цілеспрямованою політикою держави щодо упослідження і приниження роботи вчителя а також високим рівнем суспільної обструкції роботи педагогічних працівників, до яких ставляться надзвичайно завищені і часто невинновдані вимоги в умовах нескінченного і несистемного «реформування» сфери освіти.

Список використаних джерел

1. Красюк Т. В., Федорченко А. О. Професійне (емоційне) вигорання працівників освітньої сфери: правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 170–173.
2. Литвин З. Глобальна криза вчителів та Україна: Чи буде кому навчати дітей завтра? 24 січня 2025 р. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/experts/kryza-osviti-v-ukrajini-doslidzhennya-pokazalo-shcho-mi-vtratile-40-vchiteliv-za-2-roki-50483467.html> (28.01.2025).

УДК 378.147:811.161.2:[378.091-051:37-052-054.6]:159.942

ПРОБЛЕМА ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ «ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ» У СИСТЕМІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМЦІВ

*Гейченко Катерина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Проблема професійного вигорання сьогодні залишається актуальною. Багато психологів аналізують це явище і дають рекомендації, як цього уникнути. Але проблема є і тому ми хочемо звернути увагу на вигорання викладача-мовника та іноземного студента. У чому полягає різниця? Різниця між вигоранням викладача-мовника та іноземного студента, перш за все, у причинах і контексті вигорання, а також у тому, як ці процеси проявляються.

Як показує практика, причинами вигорання викладача-мовника є перевантаження роботою, часте викладання без належного відпочинку; емоційна та психічна напруга через постійний контакт із студентами, особливо якщо вони мають труднощі з мовою; недостатня підтримка та ресурси, що можуть призводити до відчуття безсилля; брак мотивації чи розвитку кар'єри в умовах одноманітності. Як це проявляється? Останнім часом психологи констатують зниження емоційного підходу та втрату інтересу до роботи;

зниження ефективності в навчанні студентів, втрату ентузіазму в професійній діяльності; почуття відчуження від студентів і колег, що може призвести до ізоляції та депресії.

У процесі вигорання іноземного студента причинами, на нашу думку, є культурний шок, адаптація до нового середовища та мови, що є стресовими факторами; нездатність зрозуміти або правильно комунікувати в новій мовній ситуації; труднощі у взаємодії з іншими студентами або викладачами, коли вони не можуть повноцінно виразити свої думки; тиск через високі вимоги до академічних результатів та мовних навичок.

Тому викладачі можуть спостерігати у студентів психологічний і емоційний стрес через нерозуміння матеріалу або проблеми в спілкуванні; підвищену тривожність і втому від постійного намагання зрозуміти нову мову та культуру; соціальну ізоляцію через мовні бар'єри або відсутність підтримки в новому середовищі. Але в обох випадках важливе значення має підтримка та усвідомлення причин вигорання, щоб можна було знайти шляхи для подолання стресу та втрати мотивації.

Шляхи подолання вигорання як у викладачів, так і у студентів можуть включати кілька стратегій, спрямованих на зниження стресу, покращення психоемоційного стану та відновлення мотивації. Якщо ми говоримо про викладачів, то певними стратегічними напрямками можуть бути:

- *Збереження балансу між роботою та відпочинком.* Важливо знаходити час для себе та відпочинку, щоб уникати перевантаження. Це може включати регулярні перерви, вихідні дні та навіть короткі канікули, переключення уваги на хобі, чередування видів діяльності.

- *Професійна підтримка та розвиток.* Пошук можливостей для професійного розвитку: участь у семінарах, тренінгах, обміні досвідом з іншими викладачами. Це допоможе поновити інтерес до роботи і знову відчути себе частиною команди.

- *Робота з емоціями та стресом,* що сьогодні як ніколи важливо.

Практикування методів релаксації, таких як медитація, дихальні вправи, щоб знижувати рівень стресу тощо. Можливість звернутися за професійною психологічною підтримкою, щоб обговорити свої переживання.

- *Управління очікуваннями та часом.* Встановлення реалістичних цілей і пріоритетів. Часто вигорання виникає через занадто високі вимоги до себе або нездатність правильно розподіляти час.

- *Підтримка колег і студентів.* Важливо мати в колективі комфортну обстановку і здорові соціальні зв'язки. Спільна робота з колегами, обговорення проблем зі студентами можуть зменшити почуття ізоляції.

А дієвими напрямками подолання вигорання для студентів можуть бути:

- *Звернення за підтримкою.* Шукати допомогу і підтримку у викладачів або у одногрупників, де можна отримати допомогу в навчанні або подоланні мовних бар'єрів. Спілкування з іншими іноземними студентами, які переживають подібні труднощі, що допоможе відчути підтримку і розуміння.

- *Використання ресурсів для адаптації.* Використання онлайн-ресурсів, програм для вивчення мови, а також пошук додаткових матеріалів, які можуть допомогти в подоланні труднощів у навчанні. Вивчення мови в неформальних умовах через бесіди, кінофільми, читання книжок українською.

- *Робота над соціальною адаптацією.* Важливо активно шукати можливості для соціалізації, наприклад, брати участь у студентських організаціях, гуртках, клубах, заходах кафедр, факультету, університету, що допомагає знайти друзів і підтримку.

- *Регулярний відпочинок та управління стресом.* Як і викладачі, студенти також повинні знаходити час для відпочинку. Заняття спортом, хобі, прогулянки на свіжому повітрі можуть допомогти знизити рівень стресу.

- *Робота з емоціями та самопідтримка.* Необхідно навчитися приймати свої почуття і не соромитися звертатися за допомогою, якщо відчувається занепад сил чи розчарування. Психологічні консультації можуть бути корисними для полегшення процесу адаптації.

Важливим також є *планування навчання*. Розподілення навчальних завдань, ведення розкладу або використання методів тайм-менеджменту допоможе уникнути почуття перевантаження та хаосу.

Таким чином, загальна різниця в тому, що викладачі-мовники можуть вигоряти через професійне перевантаження і емоційний виснаження через постійну взаємодію з інофонами, тоді як іноземні студенти часто вигорять через культурні та мовні труднощі, а також адаптаційний стрес; вигорання викладачів зазвичай стосується їхнього робочого процесу та взаємодії з інокомунікантами, тоді як останні можуть вигоряти через намагання адаптуватися до навчання в незнайомому середовищі.

А загальними стратегіями для обох груп, на нашу думку, можуть бути наступні:

– *Підтримка позитивного мислення*. Фокусування на позитивних досягненнях, навіть якщо вони здаються маленькими, може допомогти відновити мотивацію.

– *Розуміння своїх меж*. Важливо навчитися визнавати свої фізичні та емоційні межі і не боятися звертатися по допомогу або попросити відпочити.

– *Зміна середовища*. Іноді просто саме зміна обстановки (коротка подорож або навіть зміна робочого чи навчального місця) може допомогти подолати вигорання.

Успішне подолання вигорання потребує часу та зусиль, але з правильною підтримкою і стратегіями це цілком можливо.

Список використаних джерел

1. Емоційне вигорання або синдром двадцять першого століття. (2020, June 6) Delta Med. <https://delta-med.com.ua/emotsijne-vygorannya-abo-syndrom-dvadtsyat-pershogo-stolittya/>

2. Калошин В.Ф. Як долати стрес у педагогічній діяльності. Практична психологія та соціальна робота. 2004. №9. С. 60-66

3. Разумна А.Г. Управління формуванням нормативної професійної ідентичності майбутніх медиків. Теорія і практика управління соціальними системами. Щоквартальний науково-практичний журнал. 2018. №1. С. 26-38

4. Як впоратись з емоційним вигоранням медичним працівникам [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/jak-vporitis-z-emocijnim-vigorannjam-medichnim-pracivnikam>

СИНДРОМ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ, СИМПТОМИ ТА СПОСОБИ ПОДАЛАННЯ

Кравченко Юлія Володимирівна, канд. філол. наук, старший викладач кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки, Гнатенко Світлана Анатоліївна, старший викладач кафедри мовної та загальнотеоретичної підготовки, Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

Агресія Російської федерації кардинально змінила наше життя і стала причиною трансформації системи освіти. З одного боку перехід на дистанційне навчання є альтернативою до офлайну і має свої переваги, за умови відповідального ставлення як викладачів, так й студентів. З іншого ж боку, якщо в цьому ланцюжку випадає один сегмент – студенти, то відповідно виникають супутні проблеми, які проявляються в додатковому навантаженні викладача: пошук нових методів, форм і засобів подачі інформації, постійна самоосвіта, розробка нових матеріалів для різних видів аудиторної та позааудиторної роботи тощо. Відповідно, усе це призводить до перевтоми, нервових зривів і, як наслідок, до суцільного вигорання, що згодом може перерости у діагноз.

Актуальність обраної теми є безперечною, оскільки професія викладача – це одна з «груп ризику» працівників, у яких відсутня надійна система психологічних технологій запобігання розвитку синдрому емоційного вигорання.